

R O M Â N I A

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București 40, România

Telefon: (+40-21) 414-2121 Fax: (+40-21) 315-9164

18 iulie 2019

COMUNICAT DE PRESĂ

În ziua de 18 iulie 2019, Plenul Curții Constituționale, investit în temeiul art.146 lit.a) teza a II-a din Constituție, al art.11 alin.(1) A.a) și al art. 19 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a luat în dezbateri:

A. Propunerea legislativă de revizuire a Constituției României inițiată de deputați aparținând Grupurilor parlamentare ale Uniunii Salvați România, Partidului Național Liberal, Partidului Mișcarea Populară și PRO Europa din Camera Deputaților;

În urma deliberărilor, Curtea Constituțională, cu unanimitatea voturilor celor opt membri prezenți, a decis:

1. Constată că propunerea legislativă de revizuire a Constituției României [Pl-x 331/3.07.2019] a fost inițiată cu respectarea prevederilor art.150 alin.(1) din Constituție.

2. Constată că art.I pct.1 [cu referire la art.37 alin.(3)], pct.2 [cu referire la art.38], pct.6 [cu referire la art.115 alin.(6)] și pct.7 [cu referire la art.146 lit.a¹)] din propunerea legislativă de revizuire a Constituției României [Pl-x 331/3.07.2019] nu încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

3. Constată că art.I pct.3 [cu referire la art.73 alin.(3) lit.i)], pct.4 [cu referire la art.74 alin.(2) și (3)], pct.5 [cu referire la art.94 lit.d)] și pct.7 [cu referire la art.146 lit.d)] din propunerea legislativă de revizuire a Constituției României [Pl-x 331/3.07.2019] încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

4. Supune atenției Parlamentului observațiile privind art.I pct.1 [cu referire la art.37 alin.(3)], pct.2 [cu referire la art.38], pct.6 [cu referire la art.115 alin.(6)] și pct.7 [cu referire la art.146 lit.a¹)] din propunerea legislativă de revizuire a Constituției României [Pl-x 331/3.07.2019]. Astfel:

I. Art.I pct.1 [cu referire la art.37 alin.(3)]: „(3) Nu pot fi aleși în organele administrației publice locale, în Camera Deputaților, în Senat și în funcția de Președinte al României cetățenii condamnați definitiv la pedepse privative de libertate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, până la intervenirea unei situații care înlătură consecințele condamnării”.

Curtea a reținut că se pot atașa hotărârii judecătorești de condamnare definitivă consecințe extrapenale, de natură obiectivă și justificată de exigențele de integritate care trebuie să caracterizeze funcția publică. Textul vizează doar condamnările definitive ce privesc infracțiuni săvârșite cu intenție. De asemenea, interdicția reglementată respectă jurisprudența Curții Constituționale referitoare la caracterul său temporar, în sensul că înlăturarea acestei consecințe extrapenale operează în baza dispozițiilor Codului penal, partea generală [până la intervenirea unei situații care înlătură consecințele condamnării].

Prin urmare, Curtea a constatat că prevederile art.I pct.1 [cu referire la art.37 alin.(3)] din propunerea legislativă de revizuire a Constituției României nu încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

Observații:

- Soluția normativă preconizată este mai degrabă de nivelul legii [a se vedea cu privire la nivelul de detaliere a normelor constituționale, Raportul cu privire la revizuirea Constituției, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 81-a sesiune plenară, 11-12 decembrie 2009, sau Decizia Curții Constituționale nr.80 din 16 februarie 2014];

- Soluția normativă preconizată nu este corelată cu art.16 alin.(4) din Constituție, în sensul că s-ar permite cetățeanului Uniunii Europene, care nu deține cetățenia română, să fie ales în autoritățile administrației publice locale, chiar dacă a fost condamnat definitiv la o pedeapsă privativă de libertate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție.

II. Art.I pct.2 [cu referire la art.38]: „În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European. Nu pot fi aleși în Parlamentul European cetățenii condamnați definitiv la pedepse privative de libertate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, până la intervenirea unei situații care înlătură consecințele condamnării”.

Curtea a reținut că se pot atașa hotărârii judecătorești de condamnare definitivă consecințe extrapenale, de natură obiectivă și justificată de exigențele de integritate care trebuie să caracterizeze funcția publică. Textul vizează doar condamnările definitive ce privesc infracțiuni săvârșite cu intenție. De asemenea, interdicția reglementată respectă jurisprudența Curții Constituționale referitoare la caracterul său

temporar, în sensul că înlăturarea acestei consecințe extrapenale operează în baza dispozițiilor Codului penal, partea generală [până la intervenirea unei situații care înlătură consecințele condamnării].

Prin urmare, Curtea a constatat că prevederile art.I pct.2 [cu referire la art.38] din propunerea legislativă de revizuire a Constituției României nu încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

Observații:

- Soluția normativă preconizată este mai degrabă de nivelul legii [a se vedea cu privire la nivelul de detaliere a normelor constituționale, Raportul cu privire la revizuirea Constituției, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 81-a sesiune plenară, 11-12 decembrie 2009, sau Decizia Curții Constituționale nr.80 din 16 februarie 2014].

III. Art.I pct.3 [cu referire la art.73 alin.(3) lit.i), pct.4 [cu referire la art.74 alin.(2) și (3)] și pct.5 [cu referire la art.94 lit.d)] se referă la eliminarea atributului Statului de a acorda amnistia sau grațierea colectivă/ individuală pentru „fapte de corupție”.

Curtea a statuat că o interdicție constituțională prestabilită în privința vocației cetățenilor care au săvârșit o anumită categorie de infracțiuni de a beneficia de amnistie sau grațiere încalcă principiul egalității, garanție a drepturilor și libertăților fundamentale, precum și demnitatea umană, valoare supremă a statului român. Propunerea legislativă de revizuire a Constituției României limitează în mod excesiv puterea statului și marja sa de apreciere, afectând, în mod nepermis, exercitarea puterii publice în favoarea/ beneficiul cetățenilor. Astfel, o categorie de cetățeni este privată de o vocație pe considerente cu caracter circumstanțial, ceea ce, în această privință, echivalează cu o suprimare a demnității umane și a principiului egalității.

Propunerea legislativă de revizuire a Constituției României nu respectă justul echilibru între două interese generale, și anume cel de a se executa/ a se considera executată o hotărâre judecătorească de condamnare numai pe considerente care țin de conduita condamnatului, expresie a efectivității justiției penale, și cel al respectării demnității umane și a principiului egalității, afectându-se, astfel, echilibrul sensibil existent între cele două interese ale statului și societății.

Aprecierea oportunității măsurilor de amnistie și grațiere colectivă ori grațiere individuală revine Parlamentului, respectiv Președintelui României și nu poate fi impusă o interdicție generală și valabilă *ad aethernam* de acordare a acestora în privința anumitor infracțiuni.

Prin urmare, Curtea a constatat că prevederile art.I pct.3 [cu referire la art.73 alin.(3) lit.i)], pct.4 [cu referire la art.74 alin.(2) și (3)] și pct.5 [cu referire la art.94 lit.d)] din propunerea legislativă de revizuire a Constituției României încalcă limitele

revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție coroborat cu art.1 alin.(3) și art.16 din Constituție.

IV. Art.I pct.6 [cu referire la art.115 alin.(6)]: „(6) *Ordonanțele de urgență nu pot fi adoptate în domeniul legilor constituționale, în domeniul legilor organice având obiectul de reglementare prevăzut de articolul 73 alin.(3) lit.h), i) și l), nu pot afecta regimul instituțiilor fundamentale ale statului, drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție, drepturile electorale și nu pot viza măsuri de trecere silită a unor bunuri în proprietate publică*”.

Curtea a statuat că ordonanța de urgență este un act emis în virtutea delegării legislative acordate Guvernului direct prin art.115 alin.(4) din Constituție, fără ca acest lucru să însemne că legiuitorul constituant derivat nu poate limita domeniul de reglementare al ordonanței de urgență.

Prin urmare, Curtea a constatat că prevederile art.I pct.6 [cu referire la art.115 alin.(6)] din propunerea legislativă de revizuire a Constituției României nu încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

Observații:

- Textul în vigoare al art.115 alin.(6) din Constituție se referă, de principiu, la faptul că ordonanțele de urgență **nu pot afecta, în sensul de a leza/vătămă** regimul instituțiilor fundamentale ale statului, drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție, drepturile electorale și **nu pot viza** măsuri de trecere silită a unor bunuri în proprietate publică; or, textul preconizat se referă la o interdicție generală de reglementare în domeniile stabilite nefiind, așadar, într-o unitate conceptuală cu textul în vigoare.

V. Art.I pct.7 [cu referire la art.146 lit.a¹): „Curtea Constituțională are următoare atribuții: [...]

a¹) se pronunță asupra constituționalității ordonanțelor, la sesizarea Președintelui României, a 50 de deputați sau 25 de senatori, a Înaltei Curți de Casație și Justiție sau Avocatului Poporului; [...]

Curtea a statuat că art.I pct.7 [cu referire la art.146 lit.a¹)] din propunerea legislativă de revizuire a Constituției nu încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

Observații:

- Din redactarea textului preconizat nu rezultă dacă controlul de constituționalitate este unul *a priori* sau *a posteriori*;

- Se impune corelarea cu art.147 din Constituție, în sensul indicării efectelor specifice ale deciziilor Curții Constituționale astfel pronunțate.

VI. Art.I pct.7 [cu referire la art.146 lit.d): „Curtea Constituțională are următoare atribuții: [...]

d) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial”.

Eliminarea controlului de constituționalitate abstract *a posteriori* exercitat la sesizarea Avocatului Poporului în privința legilor reprezintă o suprimare a unei garanții instituționale asociate apărării drepturilor și libertăților fundamentale, ceea ce încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

Prin urmare, Curtea a constatat că art.I pct.7 [cu referire la art.146 lit.d)] din propunerea legislativă de revizuire a Constituției încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

Decizia este definitivă și general obligatorie și se comunică celor care au inițiat propunerea legislativă și președintelui Camerei Deputaților.

B. Propunerea legislativă pentru revizuirea Constituției României inițiată de deputați aparținând Grupurilor parlamentare ale Partidului Social Democrat și ALDE (Alianța Liberalilor și Democraților) din Camera Deputaților;

În urma deliberărilor, Curtea Constituțională, cu unanimitatea voturilor celor opt membri prezenți, a decis:

1. Constată că propunerea legislativă pentru revizuirea Constituției României [Pl-x 332/3.07.2019] a fost inițiată cu respectarea prevederilor art.150 alin.(1) din Constituție.

2. Constată că art.I pct.1 [cu referire la art.37 alin.(2¹)], pct.3 [cu referire la art.115 alin.(6)] și pct.4 [cu referire la art.146 lit.c¹)] din propunerea legislativă pentru revizuirea Constituției României [Pl-x 332/3.07.2019] nu încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

3. Constată că art.I pct.2 [cu referire la art.94 lit.d)] din propunerea legislativă pentru revizuirea Constituției României [Pl-x 332/3.07.2019] încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

4. Supune atenției Parlamentului observațiile privind art.I pct.1 [cu referire la art.37 alin.(2¹)], pct.3 [cu referire la art.115 alin.(6)] și pct.4 [cu referire la art.146 lit.c¹)] din propunerea legislativă pentru revizuirea Constituției României [Pl-x 332/3.07.2019]. Astfel :

I. Art.I pct.1 [cu referire la art.37 alin.(2¹): „(3) *Nu pot fi aleși în organele administrației publice centrale și locale, în Camera Deputaților, în Senat și în funcția de Președinte al României, cetățenii condamnați definitiv la pedepse privative de*

libertate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, până la intervenirea unei situații care înlătură consecințele condamnării”.

Curtea a reținut că se pot atașa hotărârii judecătorești de condamnare definitivă consecințe extrapenale, de natură obiectivă și justificată de exigențele de integritate care trebuie să caracterizeze funcția publică. Textul vizează doar condamnările definitive ce privesc infracțiuni săvârșite cu intenție. De asemenea, interdicția reglementată respectă jurisprudența Curții Constituționale referitoare la caracterul său temporar, în sensul că înlăturarea acestei consecințe extrapenale operează în baza dispozițiilor Codului penal, partea generală [până la intervenirea unei situații care înlătură consecințele condamnării].

Prin urmare, Curtea a constatat că prevederile art.I pct.1 [cu referire la art.37 alin.(3)] din propunerea legislativă pentru revizuirea Constituției României nu încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

Observații:

- Soluția normativă preconizată este mai degrabă de nivelul legii [a se vedea cu privire la nivelul de detaliere a normelor constituționale, Raportul cu privire la revizuirea Constituției, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 81-a sesiune plenară, 11-12 decembrie 2009, sau Decizia Curții Constituționale nr.80 din 16 februarie 2014];

- Soluția normativă preconizată nu este corelată cu art.16 alin.(4) din Constituție, în sensul că s-ar permite cetățeanului Uniunii Europene, care nu deține cetățenia română, să fie ales în autoritățile administrației publice locale, chiar dacă a fost condamnat definitiv la o pedeapsă privativă de libertate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție;

- Sintagma „*organele administrației publice centrale și locale*” trebuie înlocuită cu sintagma „*organele administrației publice locale*”, întrucât ocuparea funcțiilor publice în cadrul organelor administrației publice centrale se realizează prin numire, și nu prin alegere.

II. Art.I pct.2 [cu referire la art.94 lit.d): „*Președintele României îndeplinește și următoarele atribuții: [...]*

d) acordă grațierea individuală; nu poate acorda grațiere pentru infracțiuni de corupție”.

Curtea a statuat că o interdicție constituțională prestabilită în privința vocației cetățenilor care au săvârșit o anumită categorie de infracțiuni de a beneficia de grațiere individuală încalcă principiul egalității, garanția a drepturilor și libertăților fundamentale, precum și demnitatea umană, valoare supremă a statului român. Propunerea legislativă pentru revizuirea Constituției României limitează în mod excesiv puterea statului și marja sa de apreciere, afectând, în mod nepermis,

exercitarea puterii publice în favoarea/ beneficiul cetățenilor. Astfel, o categorie de cetățeni este privată de o vocație pe considerente cu caracter circumstanțial, ceea ce, în această privință, echivalează cu o suprimare a demnității umane și a principiului egalității.

Propunerea legislativă pentru revizuirea Constituției României nu respectă justul echilibru între două interese generale, și anume cel de a se executa/ a se considera executată o hotărâre judecătorească de condamnare numai pe considerente care țin de conduita condamnatului, expresie a efectivității justiției penale, și cel al respectării demnității umane și a principiului egalității, afectându-se, astfel, echilibrul sensibil existent între cele două interese ale statului și societății.

Aprecierea oportunității măsurii de grațiere individuală revine Președintelui României și nu poate fi impusă o interdicție generală și valabilă *ad aethernam* de acordare a acesteia în privința anumitor infracțiuni.

Prin urmare, Curtea a constatat că art.I pct.2 [cu referire la art.94 lit.d)] din propunerea pentru revizuirea Constituției încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) coroborat cu art.1 alin.(3) și art.16 din Constituție.

III. Art.I pct.3 [cu referire la art.115 alin.(6)]: „(6) *Ordonanțele de urgență nu pot fi adoptate în domeniul legilor constituționale, nu pot afecta regimul instituțiilor fundamentale ale statului, drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție, drepturile electorale, nu pot reglementa în domeniul infracțiunilor, pedepșelor și regimului executării acestora, precum și al organizării judiciare și nu pot viza măsuri de trecere silită a unor bunuri în proprietate publică*”.

Curtea a statuat că ordonanța de urgență este un act emis în virtutea delegării legislative acordate Guvernului direct prin art.115 alin.(4) din Constituție, fără ca acest lucru să însemne că legiuitorul constituant derivat nu poate limita domeniul de reglementare al ordonanței de urgență.

Prin urmare, Curtea a constatat că art.I pct.3 [cu referire la art.115 alin.(6)] din propunerea legislativă pentru revizuirea Constituției nu încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

Observații:

- Textul în vigoare al art.115 alin.(6) din Constituție se referă, de principiu, la faptul că ordonanțele de urgență *nu pot afecta, în sensul de a leza/ vătămă* regimul instituțiilor fundamentale ale statului, drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție, drepturile electorale și *nu pot viza* măsuri de trecere silită a unor bunuri în proprietate publică; or, textul preconizat se referă la o interdicție generală de reglementare în domeniile stabilite nefiind, așadar, într-o unitate conceptuală cu textul în vigoare.

IV. Art.I pct.4 [cu referire la art.146 lit.c¹)]: „Curtea Constituțională are următoare atribuții: [...]

c¹) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind ordonanțele, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori; excepția se poate înainta în termen de 5 zile de la publicarea ordonanței în Monitorul Oficial al României, Partea I”.

Curtea a statuat că art.I pct.4 [cu referire la art.146 lit.c¹)] din propunerea legislativă pentru revizuirea Constituției nu încalcă limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(2) din Constituție.

Observații:

- Din redactarea textului preconizat nu rezultă dacă controlul de constituționalitate este unul *a priori* sau *a posteriori*;
- Se impune corelarea cu art.147 din Constituție, în sensul indicării efectelor specifice ale deciziilor Curții Constituționale astfel pronunțate.

Decizia este definitivă și general obligatorie și se comunică celor care au inițiat propunerea legislativă și președintelui Camerei Deputaților.

Argumentele reținute în motivarea soluțiilor pronunțate de Plenul Curții Constituționale vor fi prezentate în cuprinsul deciziilor, care se vor publica în Monitorul Oficial al României, Partea I.

**Compartimentul Relații externe, relații cu presa și protocol
al Curții Constituționale**